

Dr. NAGY SÁNDOR

A magyar nép kialakulásának története (4.rész)

VI. Az őstelepülés érdekességei

Már eddig is sok olyan megállapítást közöltem olvasóimmal, amilyeneket másoktól nem hallottak, ezért talán szokatlanul is hatottak s egy kis kételkedést is kiváltottak. Ennek oka az, hogy nem azt írom le, amit mások már megírtak, hanem 50 esztendő igazságokat mondok el. Az ilyen tudományos szűréshez nagy óvatosság és idő kell. Még kezdő koromban összeírtam egy nagyobb történelmi munkát. De nem találtam rá kiadót. Sohasem bántam meg, mert minél jobban elmélyedtem a tanulmányaimban, annál inkább eltávolodtam a régi álláspontomtól. A történetírónak sokáig kell keresni az igazságot, amíg megtalálja. Most is újat fogok mondani, sőt még statisztikát is mellékelek a mondanivalóim megvilágosítására. Most a falvak neveit veszem tüzetesebb vizsgálat alá. Ezek közül is a "d", "n" és az "ny" képzőkkel alakított helyneveket. Ezek nagyon régiek, mert "d" és "n" képzők még a sumir nyelvből valók. Tehát azokat még a sumir őstelepések nevezték el. Ma azonban a fenti képzők már a mi nyelvünkben nincsenek használatban, helyüket az "os", "es", "ös" képzők foglalták el.

Tanulmányaim alapján azt is meg tudtam állapítani, hogy az utóbbi képzők mikor kerültek használatba. **Mária** királyné, **IV. Béla** királyunk felesége, 1269-ben egy Benedek nevű hű emberének adományozta az Esztergom megyei Mogyoród (Munerod) nevű falut. Erről az oklevél (Fej. IV. 3. 522.) azt mondja, hogy másképp Mogyorós (Muneros) néven is hívják. Vagy Kézai Simon mester elmondja, hogy 1047-ben **Szent Gellért** és két püspöktársa Fehérvárról Endre herceg elé menvén, a Tétény melletti Diód faluban éjszakáztak. Ebből később Diósd lett, ma is ez a neve. Diós és Mogyorós tehát fiatalabb Diódnál és Mogyoródnál. Vagy Ludas nevű község van Heves megyében, Ludány található Vas, Békés és Nógrád megyékben, Libád van Esztergom megyében és Ludad van Békés és Vas megyében. Ludad, Libád, Ludány nagyon régiek lehetnek. Ludas azonban a XIII. század körül kaphatta nevét. Aba nevű község van Fejér megyében, ez maga is régi keletű név lehet, mert még abból az időből származik, amikor a mai apát még abának nevezték. A mai apa szó a sumir nyelvben *aba*, az akkád nyelvben meg *abu* alakban szerepel. De az *aba* azért fiatalabb az *abunál*, mert ahhoz is idő kellett, míg az *aba* apává változott. 1046-ban **Aba Sámuel** király, Szent István sógora, még „*Aba*” névre hallgatott, 200 év múlva, 1244-ben IV. Béla király már *Apa-fia* Mihályt jutalmazta meg érdemeiért (HO. I. 22.) Abád falu van Szolnok megyében a Tisza mellett, de az ott volt már akkor is, amikor Árpád hadai ott átkeltek a Tiszán, s ahol Szent István elevenen temette el Tonuzabát. Abod nevű falu van Udvarhely megyében, Abony található Pest és Heves megyében. Abás pedig ugyancsak Udvarhely megyében lelhető fel. Ez utóbbi mindenesetre fiatalabb a többinél a Szatmár megyei Apa községgel együtt. Ahol tehát "d", "n" és "ny" képzős helynevek sűrűbben fordulnak elő, ott az őstelepülés nagyobb arányú volt, mint ahol az ilyenek ritkán fordulnak elő. Vagyis, az ősi helynevekből meg lehet állapítani az őstelepülés arányát és irányát is. Az alábbi összeállításban kimutathatom, hogy az egyes megyékben hány olyan község van, amelynek képzője az ősi "d", "n", vagy "ny". Forrásom egy 1944-ben kiadott helységnévtár. Ez az ideiglenesen visszajött községeket is tartalmazza. Sajnos, a régi Nagymagyarországról nincs helységnévtáram.

Mit mondanak, és mit bizonyítanak a fenti adatok? Elsősorban azt, hogy **Magyarország egész**

területére, szóval az egész Kárpát-medencére kiterjedt egy ősi és ugyanazt a nyelvet beszélő nép települése már akkor, amikor még **Klió**, a történelem istenasszonya sem írt arról a földről és arról a népről, amely nevet adott apró telephelyeinek s e nevében megőrizte ősi nyelvét és elhagyott hazájának emlékét. Csak olyan neveket adhatott az új telephelyeinek, amelyek ősi nyelvkincsében is megvoltak. Tehát ezek a nevek ősi nyelvből származnak. Nem fényes hadsereggel ment új hazát foglalni, hanem kisebb rajokban a munkaszerszámaival akart magának megélhetést biztosítani olyan földön, amelyet előtte más népek még nem törtek fel s nem fogtak művelés alá. Így kezdődött a magyar nép dolgozó, alsó osztályának élete a Kárpát-medencében. Nagyobb rajok akkor vetődtek oda, amikor a szemiták Kr.e. a II. évezredben egymás után foglalták el a sumir városállamokat és az akkádok, a hurriták és a szubareusok területeit.

Baranya megye a 102 ősi nevű községével azt bizonyítja, hogy a Duna és Dráva szöglete volt a védhető kis zug, ahol az ősi nyelvüket beszélő egyik népraj meg tudta vetni a lábát, és itt idővel elbokrosodva terjeszkedett azután tovább. Az adatokból azt is meg lehet állapítani, hogy a terjeszkedés iránya elsősorban a Duna vonala volt, mert Tolna és Fejér megye felé gyérebek az ősi nyomok, kevesebb a "d" és "ny" képzős helynév, mint északnyugatra, Somogy, Zala, Vas és Sopron felé. Szóval a hegyek vonulata irányában vonult előre a népi település is, mert úgy látszik, veszély esetén a hegység, erődjével együtt nagyobb biztonságot nyújtott, mint a víz. Ugyanezt igazolják a másik felvonulási irány adatai is. A vonulási irány itt az Al-Dunától, a Vaskapu felől az Alföld és a hegyvidék érintkezési területén, Szilágy, Bihar, Szabolcs és Szatmár felé mutat. Innen terjedt el a település azután az "Erdélyi Medence" és a Felvidék felé. Külön érdekes a székely település. Először is igazolva van az állításom, hogy a székelyek jóval a honfoglalás előtt már Erdélyben voltak, mert ha Szent László és utódai idején kerültek volna oda, ahogyan a vogulisták állítják, akkor Maros-Torda nem lenne sorrendben a negyedik őstelepülési vármegyénk, hanem mint Csík megye, hátul kullogna. Maros-Torda települési adatai azt bizonyítják, hogy azon a területen már az ősidőben az a nép lakott, amely a Kárpát-medence többi alkalmas helyét is megszállta. Viszont Csík megye akkor népesült be már, amikor a falvak a templom védszentjének nevét kezdték felvenni és már az "os", "es", "ös" képzők vették át a helynévalkotás szerepét. Pld. Békás, Tölgyes, Verebes, Rákos, Hódos stb. Az egész Csíkban Tuszád az egyetlen "d" képzős helynév, de itt a "d" a nád szónak a képzője és nem a helységé. Tuszád összetett szó: tus annyi, mint kő és nád – kőnád, vagyis kemény nád.

Az alföldi megyék adatai pontosan azt igazolják, hogy az őstelepülés ezt a földet csak szórványosan érte. Még Pest megye területét sem választhatjuk el a többtől, mert ha az őstelepülésű községeinek a számát elosztjuk a járások számával, pontosan két ősi község jut egy járásra, a baranyai tizenhatal szemben. Ennek a magyarázata az, hogy az Alföldet, mint a nagy Szarmata síkság folytatását, már Kr. e. a VII. században a szkíták lovasnomád törzsei lakták. Ezek elől az őslakosság a hegyek felé húzódott a nagyobb biztonság okáért. A rómaiak idején a jazigok laktak a Duna-Tisza közén. Ezek területe egy külön körülkerített ország volt. Nyugatról, délről a Duna védte, keletről az erdélyi hegyek

erdőségei. északkeletre a Sárrét, északról pedig egy mesterséges védősánc, a Csörsz-árka. Ez a hatalmas védőmű Kaposztásmegyertől kiindulva, Árokszálláson, Visznen át Ároktőig terjedt, összekötve a Dunát és a Tiszát. Ároktőtől pedig a Tisza másik oldalától, Ördögárok néven beletorkolt a Sárrét mocsaraiba.

Annakidején végigjártam ezt az egész terepet és ott a helyszínen állapítottam meg a Csörsz-árka rendeltetését. Nem volt nehéz, mert az ároknak csak a déli oldalán van töltés, az északi oldalon van a vízmeder, amelybe belevezették egy sereg patak vizét. Visznenél még ma is benne folydogál a Nagypatak és a Gyandaér vize, Zsadányánál pedig a Torna ömlik bele. Ároktőnél még ma is a régi magasságban van meg a töltés, amelyet annakidején fagerendákkal is magasítottak végig a vonalon. Tehát ez egy vizesárokkel védett sáncvonulat, vagyis erődítmény volt. Mint Borsod, Bars, Nógrád, Zemplén stb. felvidéki megyék adatai igazolják, azon a területen is minden alkalmas földet birtokba vettek az őstelepések. Az ősidőben egyedül csak a keltákkal osztozkodtak némely részén a Kárpát-medencének. A szlávok akkor még ősi tenyésztelpeiken álmództak a melegebb éghajlatú, boldog mezőkről. **Az, amit itt letagadhatatlan tények alapján megírtam, kézzelfogható bizonyítéka annak az igazságnak, hogy az az ősnép, amely lakótelepeinek nevet adott déli irányból terjeszkedett észak felé, és nem fordítva: a Vereckei-szorostól dél felé, és ez nem Árpád honfoglaló népe volt, hanem azt a több ezer évvel megelőző őstelepés népe.** Ez a terjeszkedés a dolog természete szerint lassan, évezredekig tartott olyan arányban, amilyenben az őstelepés népe szaporodott, vagyis a létszáma növekedett.

Azután az a Csörsz-árkának nevezett védőmű is tud beszélni, csak meg kell tudni szólaltatni, mert ugyebár egy körülbelül 150 km hosszú védősáncot kedvtelésből nem építenek? Ez olyan nagyfokú munkabefektetés volt az ősi időben, hogy ellenértékének is igen nagyok kellett lenni. Sőt, az elérendő célnak még fontosabbnak, becsebbnek kellett lenni, mint a hozott áldozatnak, mert különben nem csinálták volna meg. Ez a nagy érték pedig csak ettől a sáncvonulattól délre élő népek a léte és biztonsága lehetett. Ebből pedig következik, hogy a Kárpát-medencének ezen a nehezen védhető síki részén is olyan nagyszámú és erős nép élt, amelyik ilyen nagy munkát véghez tudott vinni. De az a nép sem állhatott néhány szegénylegényből, amely ellen ilyen erős védőművet kellett emelni. Most pedig ítéljen az olvasó azoknak a magyar historikusoknak a tudományáról és lelkiismeretéről, akik azt hirdették, hogy a legalább ezer évvel későbbi honfoglalásakor Árpád népe csak gyér létszámú szláv-avar néptöredékeket talált a Kárpát-medencében.

Mikor létesülhetett ez a védőmű? Feltétlenül a vaskorszakban, mert oly temérdek föld kiemeléséhez már alkalmas vasszerszámok kellett.

De jóval a római hódítás előtt létesült már e mű, mert ilyen rendkívüli munkáról feltétlenül értesültek volna a római határhozi szervek, s valamelyik római író annak történetét is feljegyezte volna. Mindenesetre a Kr. előtti évezred valamelyik szakaszában létesült, mert az árjak már kezdtek dél felé húzódni. A Mátra hegy neve árjanyelvű népet feltételez azon a környéken. Trencsén, Liptó és Lipcse félig magyar, félig gall nevű szavak bizonyossága szerint, a Felvidéken a sumir őstelepés népe utódaival vegyesen gallok, vagyis kelták is laktak, akik az árja népcsaláddhoz tartoztak.

(folytatjuk)

